

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4SŽk/27/2017
Identifikačné číslo spisu: 1014201664
Dátum vydania rozhodnutia: 03.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1014201664.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Lesoochranárske zoskupenie VLK, občianske združenie, 082 13 Tulčík č. 310, IČO: 31 303 862, právne zastúpený JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Námestie Ľ. Štúra č. 1, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 5207/2014-2.3 zo dňa 1. augusta 2014, konajúc o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/212/2014-52 zo dňa 13. júla 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/212/2014-52 zo dňa 13. júla 2017 z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1.

1.1 Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „správny súd“) napadnutým uznesením podľa § 99 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zastavil konanie, v ktorom sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 5207/2014-2.3 zo dňa 01.08.2014. Preskúmaným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie vydané Okresného úradu Košice, odboru starostlivosti o životné prostredie č. OU-KE-OSZP-2014/00012 zo dňa 31.01.2014, ktorým bol vydaný súhlas podľa § 13 ods. 2 písm. c/ zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny na výstavbu zväžnice Bukovina na pozemkoch s druhým stupňom ochrany v území európskeho významu Stredné Pohornádie (SKUEV0328) v dielcoch č. 491, 495, 499, 501, 502, 503, (parcela č. 432/1 v k. ú. O. Y., LV č. XXX) na LUC Malá Lodina, za účelom sprístupnenia porastov. Platnosť rozhodnutia bola obmedzená do 30.12.2015 a za podmienok uvedených vo výrokovvej časti prvostupňového rozhodnutia pod bodom 1. až 6.

1.2 V odôvodnení uznesenia krajský súd poukázal na stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky z 24.06.2014 č. Snj 72/2013 a na ustálený právny názor v uzneseniach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že neplatnosť rozhodnutia, spôsobená uplynutím času, na ktorý bolo vydané, má za následok, že odpadol predmet konania, lebo výnimka (v tomto prípade súhlas), ktorá bola obsahom rozhodnutia už zanikla a neexistuje. Z tohto dôvodu správny orgán, prípadne súd, musí konanie o výnimke (event. súhlase), a to v akomkoľvek štádiu konania zastaviť. Keďže čas, do ktorého bol vydaný súhlas na výstavbu zväžnice uplynul, nastali podľa názoru krajského súdu okolnosti obdobné zrušeniu rozhodnutia o vydaní takéhoto súhlasu.

1.3 Krajský súd uviedol, že prípadné zrušenie rozhodnutia žalovaného v danom prípade by nepredstavovalo pre účastníka konania reálnu možnosť dosiahnuť rozhodnutie v jeho prospech a bolo by v rozpore so zásadou materiálnej pravdy aj v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania o správnej žalobe už neexistovalo rozhodnutie, ktoré by mohlo byť predmetom súdneho prieskumu, krajský súd konanie v súlade s § 99 písm. g/ SSP zastavil.

2.

2.1 Dňa 20.09.2017 bola krajskému súdu doručená kasačná sťažnosť žalobcu, ktorou sa domáhal zrušenia napadnutého uznesenia a vrátenia veci krajskému súdu na ďalšie konanie. Žalobca podal kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa ust. § 440 ods. 1 písm. f/ a g/ SSP, nakoľko nesprávnym procesným postupom krajského súdu došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces a súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.2 V dôvodoch kasačnej sťažnosti žalobca uviedol, že napadnuté rozhodnutie o zastavení konania o žalobe žalobcu z dôvodu, že odpadol dôvod na pokračovanie v konaní je rozhodnutím, ktorým zbavuje žalobcu ako zainteresovanej verejnosti možnosti domôcť sa preskúmania zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu v oblasti ochrany prírody, ktoré môže byť v rozpore s ustanoveniami právnych predpisov na úseku ochrany prírody, a o ktorom žalobca v žalobe tvrdí, že v takomto rozpore s ustanoveniami právnych predpisov v oblasti ochrany prírody aj v skutočnosti je. Žalobca mal za to, že krajský súd pri právnom posúdení veci nijakým spôsobom nezohľadnil ust. § 178 ods. 3 SSP, ktoré zakladá právo zainteresovanej verejnosti podať správnu žalobu ak tvrdí, že napadnutým rozhodnutím bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia.

2.3 Žalobca poukázal na čl. 3 ods. 1 CSP základných princípov, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok, podľa ktorého je každé ustanovenie tohto zákona potrebné vykladať okrem iného v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú touto judikatúrou a rozhodovacou činnosťou iných súdnych autorít chránené. Žalobca mal za to, že rozhodnutie správneho súdu o zastavení konania o žalobe bez preskúmania rozhodnutia ňou napadnutého je v priamom rozpore s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie C-240/09 zo dňa 08.03.2011 a vedie k vylúčeniu Lesoochranárskeho zoskupenia VLK z možnosti domôcť sa preskúmania rozhodnutí v oblasti životného prostredia, ktoré by mohli byť v rozpore s právnymi predpismi na ochranu životného prostredia.

2.4 Žalobca ďalej uviedol, že každé rozhodnutie vydané v rozpore s právnymi predpismi na ochranu životného prostredia porušuje verejný záujem na takejto ochrane, keďže vytvára možnosť pre činnosť, ktorá je v rozpore s verejným záujmom na ochrane životného prostredia. Nepreskúmanie takéhoto rozhodnutia znemožňuje posúdenie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu a rozhodnutie súdu o tom, či postup a rozhodnutie orgánov v oblasti životného prostredia boli zákonné alebo nie.

2.5 V závere kasačnej sťažnosti žalobca namietal, že krajský súd sa právnym posúdením veci z hľadiska postavenia žalobcu ako zainteresovanej verejnosti vôbec nezaoberal. Pri argumentácii, že uplynutím lehoty platnosti výnimky napadnuté rozhodnutie nemôže mať naďalej akýkoľvek vplyv na práva a povinnosti účastníkov konania, opomenul skutočnosť, že aktívna legitímácia žalobcu spočíva v existencii

rozhodnutia porušujúceho verejný záujem v oblasti životného prostredia, a nespája sa s porušením subjektívnych práv žalobcu v správnom konaní či napadnutom rozhodnutí.

3.

3.1 Žalovaný vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že uznesenie krajského súdu je vecne správne a žiadal, aby kasačný súd napadnuté uznesenie potvrdil a kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

3.2 Žalovaný konštatoval, že mu nie je zrejмый súvis medzi ust. § 178 ods. 3 SSP a namietanou nemožnosťou zastavenia konania podľa ust. § 99 písm. g/ SSP, keďže toto ustanovenie sa vzťahuje na konanie podľa SSP bez ohľadu na to, kto je žalobcom. Taktiež mu nebolo zrejmé, aké úvahy viedli žalobcu k záveru, že zastavením konania došlo k porušeniu jeho práva na prístup k správne alebo súdne konaniu, nakoľko sa s ním v priebehu celého správneho konania konalo ako s účastníkom konania. Žalobca podaním žaloby využil svoje právo na súdnu ochranu garantovanú čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR a využil tak právo na prístup k súdne konaniu, v rámci ktorého mal možnosť realizovať všetky práva účastníka súdneho konania vyplývajúce mu z príslušných procesných právnych predpisov, preto nevidí dôvod odvolávania sa na porušenie čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru.

3.3 Podľa názoru žalovaného kasačná sťažnosť žalobcu je neopodstatnená a účelová, motivovaná iba snahou o získanie trov konania na úkor žalovaného, nie snahou o dosiahnutie cieľov ochrany prírody. V súvislosti s uvedeným žalovaný poukázal na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej v obdobných skutkových a právnych veciach Najvyšší súd SR konanie z dôvodu, že žalobou napadnuté rozhodnutie správneho orgánu stratilo platnosť (uplynutím času, na ktoré bolo vydané) zastavil.

4.

4.1 Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „kasačný súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 <. SSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti žalobcu (453 ods. 1 a ods. 2 SSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

4.2 Z obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu kasačný súd zistil skutkový stav, z ktorého vyplýva, že žiadosťou zo dňa 19.03.2013 požiadala právnická osoba - Mestské lesy Košice a.s., Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie o vydanie súhlasu podľa § 13 ods. 2 písm. c/ zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „ZOPK“) na výstavbu zväžnice Bukovina na pozemkoch s druhým stupňom ochrany v území európskeho významu Stredné Pohornádie, za účelom sprístupnenia porastov.

4.3 Rozhodnutím č. OU-KE-OSZP-2014/00012 zo dňa 31.01.2014 Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie vydal súhlas na výstavbu zväžnice Bukovina na pozemkoch s druhým stupňom ochrany v území európskeho významu Stredné Pohornádie (SKUEV0328) v dielcoch č. 491, 495, 499, 501, 502, 503, (parcela č. 432/1 v k. ú. O. Y., LV č. XXX) na LUC Malá Lodina a určil podrobnejšie podmienky vykonávania činnosti podľa § 82 ods. 12 zákona č. 543/2002 Z. z. Rozhodnutie okresného úradu malo platnosť do 31.12.2015.

4.4 Žalobca podal proti rozhodnutiu o udelení súhlasu na výstavbu zväžnice odvolanie. Žalovaný napadnutým rozhodnutím č. 5207/2014-2.3 zo dňa 01.08.2014 odvolanie žalobcu zamietol a rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej správy potvrdil. Žalobca, ako účastník správneho konania a v predmetnom konaní ako zainteresovaná verejnosť podľa § 42 ods. 1 SSP sa správnou žalobou

doručenou Krajskému súdu v Bratislave 07.10.2014 domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného.

4.5 Žaloba v predmetnej veci bola krajskému súdu podaná počas platnosti a účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý v piatej časti upravoval problematiku súdneho preskúmania rozhodnutí orgánov verejnej správy. Tento zákon bol v časti týkajúcej správneho súdnictva s účinnosťou od 01.07.2016 nahradený Správnym súdnym poriadkom. Podľa § 491 ods. 1 SSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

4.6 Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

4.7 Podľa § 3 ods. 1 písm. b/ SSP, na účely tohto zákona sa rozumie rozhodnutím orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka.

4.8 Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

4.9 Podľa § 42 ods. 1 SSP ak má zainteresovaná verejnosť alebo dotknutá verejnosť (ďalej len "zainteresovaná verejnosť") právo podľa osobitného predpisu na účasť v administratívnom konaní vo veciach životného prostredia, je oprávnená

- a) podať správnu žalobu podľa § 6 ods. 2 písm. a/,
- b) podať žalobu proti nečinnosti podľa § 6 ods. 2 písm. e/,
- c) podať žalobu proti všeobecne záväznému nariadeniu,
- d) zúčastniť sa na konaní o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. a/; ustanovenia tohto zákona týkajúce sa osoby zúčastnenej na konaní sa primerane použijú aj na zainteresovanú verejnosť.

4.10 Podľa § 13 ods. 2 písm. c/ ZOPK na území, na ktorom platí druhý stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na výstavbu lesných ciest a zväžnic.

4.11 Podľa § 89 ods. 3 písm. b/ ZOPK, rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktorý bolo vydané.

4.12 Podľa § 99 písm. g/ SSP, správny súd konanie uznesením zastaví, ak odpadol dôvod na pokračovanie v konaní a nejde o prípady ustanovené v písmenách c/ a d/.

4.13 Podľa § 454 SSP na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

4.14 Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

4.15 Predmetom konania o kasačnej sťažnosti žalobcu je uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/212/2014-52 zo dňa 13.07.2017, ktorým súd zastavil konanie vo veci preskúmania zákonnosti

rozhodnutia žalovaného č. 5207/2014-2.3 zo dňa 01.08.2014 z dôvodu, že účinky napadnutého rozhodnutia zanikli a odpadol dôvod na pokračovanie v konaní, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky žalobcu sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

4.16 V danej súvislosti Najvyšší súd SR dáva do pozornosti uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 649/2015-19 zo dňa 16. decembra 2015, ktorým ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, občianske združenie, pre namietané porušenie základného práva na priaznivé životné prostredie zaručeného čl. 44 ods. 1 <. Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 <. Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy zaručeného čl. 46 ods. 2 <. Ústavy Slovenskej republiky, práva na prístup k správne a súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia zaručeného čl. 9 ods. 3 <. Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 <. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. augusta 2015 v konaní sp. zn. 8 Sžo 17/2014 <. a jeho postupom v tomto konaní.

4.17 V predmetnom uznesení Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že: „... správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaní nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Preto nemožno vyhovieť takému návrhu na začatie konania v správnom súdnictve, ktorého prejednanie síce vedie k zisteniu formálneho rozporu činnosti verejnej správy so zákonom, no zároveň v ňom nebude preukázaný žiaden zásah do individuálnej sféry navrhovateľa. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná ...V posudzovaných prípadoch s ohľadom na právny stav daný citovanými ustanoveniami zákona o ochrane prírody v spojení s relevantnými skutkovými okolnosťami (pred rozhodnutím krajského súdu o sťažovateľovej žalobe už uplynulo obdobie, na ktoré bolo preskúmanými administratívnymi rozhodnutiami priznané sťažovateľom kritizované oprávnenie) je zreteľné, že prípadné meritórne prejednanie sťažovateľovej žaloby nemohlo za žiadnych okolností viesť k poskytnutiu účinnej ochrany jeho subjektívnym právam. Preto fakt, že konanie o žalobe podanej podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku bolo ukončené procesne, teda zastavením a bez meritórneho rozhodnutia o dôvodoch žaloby, vedie už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že sťažovateľovmu základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 <. ústavy i jeho právu podľa čl. 46 ods. 2 <. ústavy bola poskytnutá ochrana v intenciách zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú (čl. 51 ods. 1 <. ústavy)“.

4.18 V prejednávanej veci bol žiadateľovi napadnutým rozhodnutím žalovaného a prvostupňového orgánu verejnej správy udelený súhlas na výstavbu zväžnice Bukovina na pozemkoch s druhým stupňom ochrany v zmysle § 13 ods. 2 písm. c/ ZOPK, s dobou platnosti rozhodnutia do 31.12.2015. Z uvedeného je zrejmé, že časová platnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy v čase rozhodovania o správnej žalobe žalobcu na krajskom súde uplynula. Na základe tejto skutočnosti sa kasačný súd stotožnil so záverom krajského súdu, že neplatnosť rozhodnutia, spôsobená uplynutím času, na ktoré bolo vydané, má za následok zánik predmetu konania a správny orgán, prípadne súd, musí konanie v akomkoľvek štádiu konania zastaviť.

4.19 Vzhľadom na časovú platnosť rozhodnutia do dňa 31.12.2015, nemožno tvrdiť, že by napadnuté rozhodnutie mohlo mať naďalej akýkoľvek vplyv na práva a povinnosti účastníkov konania. Uplynutím tejto doby tak právoplatné rozhodnutie stratilo svoju účinnosť, a preto ani nemôže vzniknúť situácia, kedy by takéto rozhodnutie mohlo zakladať, meniť alebo rušiť práva a povinnosti fyzických či právnických osôb, t. j. v tomto prípade žalobcu - Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, o.z., resp. že by

takýmto rozhodnutím mohli byť jeho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti priamo dotknuté.

4.20 Námietky žalobcu, týkajúce sa údajného porušenia Aarhurskeho dohovoru nemajú podľa kasačného súdu opodstatnenie, pretože žalobca ako zainteresovaná verejnosť v zmysle § 42 ods. 1 SSP bol riadnym účastníkom správneho, aj súdneho konania, a teda nedošlo k odňatiu jeho práv ako účastníka konania.

5.

5.1 Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na závery uvedené vyššie považoval námietky žalobcu vznesené v kasačnej sťažnosti za nedôvodné a preto kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú podľa § 461 SSP zamietol.

5.2 O náhrade trov kasačného konania najvyšší súd rozhodol podľa § 170 písm. a/ SSP v spojení s § 467 ods. 1 SSP. Žalobca v kasačnom konaní úspech nemal a žalovanému náhrada trov kasačného konania zo zákona neprislúcha, preto žalobcovi právo na náhradu trov kasačného konania nepriznal.

5.3 Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.